

**A Kúria
mint felülvizsgálati bíróság
ítélete**

Az ügy száma: Gfv.VII.30.137/2019/9.

A tanács tagjai: . Vezekényi Ursula a tanács elnöke

. Bajnok István előadó bíró

. Tibold Ágnes bíró

A felperes:

A felperes képviselője: Dr. Irsevics Krisztián Ügyvédi Iroda
ügyintéző: dr. Irsevics Krisztián

Az alperes:

Az alperes képviselője: dr. Némethi Csanád ügyvéd

A per tárgya: kölcsönszerződésből eredő tartozás

A felülvizsgálati kérelmet benyújtó fél: alperes

A másodfokú bíróság neve és a felülvizsgálni kért jogerős határozat száma:

Fővárosi Törvényszék, 45.Pf.634.386/2018/12. számú ítélet

Az elsőfokú bíróság neve és határozatának száma:

Pesti Központi Kerületi Bíróság, 4.P.302.998/2016/34. számú ítélet

Rendelkező rész

A Kúria a jogerős ítéletet hatályában fenntartja.

Kötelezi az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperesnek 50.800 (ötvenezer-nyolcszáz) forint felülvizsgálati eljárási költséget, valamint az államnak - felhívásra - 348.200 (háromszáznegyvennyolcezer-kétszáz) forint felülvizsgálati eljárási illetéket.

Az ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

Indokolás

A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás

- [1] 2008. augusztus 23-án az alperes, mint adós és a felperes jogelődje (a továbbiakban: felperes) mint hitelező változó törlesztésű deviza alapú kölcsönszerződést kötött egy a szerződésben meghatározott személygépkocsi vételárának finanszírozására. A szerződés szerint a kölcsön összege 2.970.000 Ft, a futamidő 120 hónap, a finanszírozás devizaneme svájci frank (CHF). Az 1-119. havi törlesztőrészletek összege 36.706 Ft, a 120. havi törlesztőrészlet összege 36.724 Ft azzal, hogy a törlesztőrészletek pontos összege a futamidő alatt megváltozhat, figyelembe véve a kölcsön alapjául szolgáló devizaárfolyam és az irányadó kamatláb aktuális változását. Az

esedékes törlesztőrészletek végleges összegét a terhelési összesítők tartalmazzák. Az első törlesztőrészlet 2008. szeptember 23. napján, az utolsó 2018. augusztus 23. napján volt esedékes. A szerződés I.5. pontja szerint a THM mértéke 9,57040%, az ügyleti kamat 8,42128%.

- [2] A kölcsönszerződés IV.9. pontja értelmében a szerződés részévé vált Általános Szerződési Feltételek (ÁSZF) III. pontja rögzítette a deviza alapú kölcsönökre vonatkozó általános rendelkezéseket.
- [3] Az ÁSZF III. 1.1. pontjában az általános definíciók kerültek rögzítésre, míg a III.1.1. pontban a változó törlesztésű deviza alapú kölcsönre vonatkozó fogalom meghatározások jelentek meg, így többek között az ügyleti kamat fogalma, amely az alapkamatrészből és változó kamatrészből tevődött össze. Ezek összetevőit szövegesen az ÁSZF vonatkozó pontja tartalmazta és rögzítette, hogy a megjelölt tételek a III.2.1. pontban részletezettek szerint kerülnek kiszámításra. A III.2.1. pontban a változó törlesztésű deviza alapú kölcsönök törlesztőrészletének számítási módja oly módon került rögzítésre, hogy az abban szereplő, az ügyleti kamat meghatározására szolgáló képlet két olyan tényezőt is tartalmazott, amelyek definíciója az ÁSZF-ből hiányzott és e tényezők mind a III.1.2. pontban, mind a III.2.1. pont szöveges meghatározásban nem jelentek meg.
- [4] A peres felek 2009. február 13. napján a kölcsönszerződést fix törlesztésű deviza alapú kölcsönre módosították.
- [5] Az alperes a törlesztőrészletek megfizetésével késedelembe esett, ezért a felperes 2014. augusztus 1-én kelt nyilatkozatával a szerződést azonnali hatállyal felmondta, és felmondásában részletezte a lejárt tartozás összegét.
- [6] A felperes a Kúriának a pénzügyi intézmények fogyasztói kölcsönszerződéseire vonatkozó jogegységi határozatával kapcsolatos egyes kérdések rendezéséről szóló 2014. évi XXXVIII. törvényben (a továbbiakban: DH1 tv.), illetve a Kúriának a pénzügyi intézmények fogyasztói kölcsönszerződéseire vonatkozó jogegységi határozatával kapcsolatos egyes kérdések rendezéséről szóló 2014. évi XXXVIII. törvényben rögzített elszámolás szabályairól és egyes egyéb rendelkezésekről szóló 2014. évi XL. törvényben (a továbbiakban: DH2 tv.) előírt elszámolási kötelezettségének eleget tett, és 2015. április 23-án tájékoztatta az alperest, a tisztességtelenül felszámított összegről. Az alperes az elszámolással szemben panasszal nem élt, az elszámolás felülvizsgált elszámolásnak minősül. A felperes az adott összeget elszámolta az alperesnek a DH2 tv. szerinti elszámolás előtt nyilvántartott tartozására.

A kereseti kérelem és az alperes védekezése

- [7] A felperes keresetében a kölcsönszerződés felmondása következtében esedékessé vált 3.482.388 forint, és ezen összeg után 2014. augusztus 13-tól a kifizetés napjáig járó, a mindenkorli jegybanki alapkamat kétszeres mértékének megfelelő késedelmi kamat

megfizetésére kérte kötelezni az alperest a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: rPtk.) 523. § (1) bekezdése és 525. §-a alapján.

- [8] Az alperes érdemi ellenkérelmében a kereset elutasítását több okból is kérte. Álláspontja szerint a kölcsönszerződés nem jött létre, mert a peres felek a szerződés minden lényeges feltételében nem állapodtak meg. Érvénytelenségi kifogást terjesztett elő, mert álláspontja szerint a szerződés a hitelintézetekről és pénzügyi vállalkozásokról szóló 1996. évi CXII. törvény (a továbbiakban: rHpt.) 213. § (1) bekezdés a), c) és e) pontjában írtaknak nem megfelelő tartalmú.
- [9] Az rHpt. 213. § (1) bekezdés e) pontja körében előadta, hogy a szerződés a Kúriának a deviza alapú fogyasztási és lakossági kölcsönszerződések tárgyának és törlesztő részleteinek meghatározásával kapcsolatos elvi kérdésekről szóló 1/2016. Polgári jogegységi határozatában (a továbbiakban: 1/2016. PJE határozat) foglaltakkal ellentétben nem tartalmazza kiszámítható módon a törlesztőrészletek összegét. A perbeli kölcsönszerződéshez kapcsolódó ÁSZF III.2.1. pontjában rögzített képlet, amely a törlesztő részletek számításának módját írja elő a törvényi követelménynek azért nem felel meg, mert két olyan tényezőt (Erk., Kkm.) is tartalmaz, amelyeket az ÁSZF nem határoz meg, ami önmagában is kizárja az egyértelmű és pontos kiszámíthatóságot, ami így a szerződés egészének az érvénytelenségét eredményezi. Amennyiben az Erk. és Kkm. érték nélküliek, akkor e betűjelek nullának tekintendők a képletben, és mivel előttük nincs műveleti jel, az a matematika szabályai szerint szorzásnak felel meg.
- [10] Az ÁSZF III.2.1. pontja az rPtk. 209. § (1) és (4) bekezdésen alapuló tisztességtelensége miatt az rPtk. 209/A. § (2) bekezdése alapján is semmis. A fogyasztókkal kötött szerződésekben alkalmazott tisztességtelen feltételekről szóló 93/13/EGK tanácsi irányelv (a továbbiakban: fogyasztói irányelv) 5. cikke szerint is valamennyi feltételnek világosnak és érthetőnek kell lennie. A kifogásolt feltétel nem világosan, és nem érthetően állapítja meg a törlesztő részletek összegének kiszámíthatóságát biztosítani hivatott képletet, ezért tisztességtelen. Az ÁSZF III.2.1. pontjában szereplő képlet alapján az alperes objektíve sem tudta kiszámítani a törlesztő részletek összegét, és a kiszámíthatatlanság az alperes hátrányára megbontja a felek közötti egyensúlyt, a támadott kikötés a fogyasztó szerződésből eredő jogait és kötelezettségeit a jóhiszeműség és a tisztesség követelményének megsértésével egyoldalúan és indokolatlanul az alperes hátrányára állapítja meg.

Az első- és másodfokú ítélet

- [11] Az elsőfokú bíróság ítéletével kötelezte az alperest, hogy fizessen meg a felperesnek 3.482.388 forintot, ezen összeg után 2014. augusztus 13-tól a kifizetés napjáig járó, a mindenkorli jegybanki alapkamat kétszeres mértékének megfelelő késedelmi kamatot.

Határozata indokolása szerint nem fogadta el a szerződés létre nem jöttével összefüggő alperesi érvelést, mert a peres felek az rPtk. 523. § (1) bekezdésében foglalt kölcsönszerződést kötöttek, amelynek körében a lényeges kérdésekben írásban megállapodtak. A kölcsönszerződés eleget tesz az rHpt. 213. § (1) bekezdés a), c) és e) pontjában foglalt követelményeknek is, az tartalmazza a szerződés tárgyát, és az ügyleti kamat éves százalékos mértékét, továbbá az ÁSZF hivatkozott pontjai alapján a törlesztő részletek összege kiszámítható. Az elsőfokú bíróság megítélése szerint az, hogy a III.2.1. pont szerinti képlet meg nem határozott 2 tényezőt is tartalmaz, nem idézett elő a fogyasztó alperes kárára jelentős egyenlőtlenséget, az alperes ettől nem került hátrányosabb helyzetbe, figyelemmel arra, hogy a törlesztő részlet a kifejtettek szerint kiszámítható volt.

- [12] Az alperes fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta. Egyetértett az elsőfokú bírósággal abban, hogy a felek a lényeges kérdésekben megállapodtak, és a kölcsönszerződés nem ütközik az rHpt. 213. § (1) bekezdés a), c) és e) pontjába sem.
- [13] Az rHpt. 213. § (1) bekezdés e) pontja körében kifejtette, az elsőfokú bíróság helyesen mutatott rá, hogy ÁSZF III.2.1. pontja rögzíti, miszerint az ügyfélrészlet a tőkerészlet és az ügyleti kamat összege. Az ügyleti kamat az alapkamat és a változó kamat összegeként határozható meg. A III.1.2. pont pedig egyértelműen definiálja az alapkamatrész és a változó kamatrész fogalmát is. A havi részlet kiszámítását tartalmazó III.2.1. pontban szereplő képlet kapcsán tényként rögzítette, abban van egy olyan sor is, amely az ügyleti kamat változó részénél a fentiekől eltérő tartalmú. Abban szerepel az Erk. + Kkm. tényező is, amelyekhez azonban a szerződés sem konkrét fogalmat, sem összegszerűséget nem rendel. Ezek figyelmen kívül hagyásával a törlesztőrészletek összege a szerződés egyéb rendelkezései szerint egyértelműen meghatározható, ezért ez nem teszi a törlesztő részleteket kiszámíthatatlanná és a szerződést semmissé. Az Erk. és a Kkm. tényezőkhöz a szerződés semmilyen értéket, így nulla értéket sem rendel, ezek jelenléte a képletben nem eredményez tisztességtelenséget, mivel az alperesnek egyoldalú indokolatlan hátrányt nem okoz.

A felülvizsgálati kérelem és ellenkérelem

- [14] Az alperes felülvizsgálati kérelmében a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését, és az elsőfokú ítélet megváltoztatásával a kereset utasítását kérte. Állította, a jogerős ítélet az rHpt. 213. § (1) bekezdés e) pontjába, illetve az rPtk. 209. § (1) bekezdésébe ütköző módon jogszabálysértő.
- [15] A törlesztőrészlet összege kiszámíthatatlanságára alapított az rHpt. 213. § (1) bekezdés e) pontja miatti semmisség tekintetében kiemelte, a perbeli kölcsönszerződéshez kapcsolódó ÁSZF-ben

rögzített képlet, mely a törlesztő részletek kiszámításának módját írja elő, olyan tényezőket is tartalmaz (Erk., Kkm.), amelyeket az ÁSZF nem határoz meg, ami önmagában kizárja az egyértelmű és pontos kiszámíthatóságot. A fogyasztó az üzleti döntését a pénzügyi szolgáltatótól kapott írásbeli tájékoztatás alapján tudja meghozni, és a törlesztőrészlet lényeges tartalom.

- [16] Megalapozatlan következtetés, hogy az Erk. és a Kkm. nem jelent az alperes számára fizetési kötelezettséget, mert nincs jelentősége, hogy a megjelölt tételek esetleges értéknélküliségük okán nem kerültek alkalmazásra, így azok fizetési kötelezettséget sem jelentenek az alperesnek. Tény, hogy a törlesztőrészlet kiszámítására vonatkozó képlet - az Erk. és a Kkm. tételek jelenléte miatt - alkalmatlan a törlesztőrészlet kiszámítására, hiszen a képletben az adós számára objektíve ismeretlen tényezők szerepelnek. Fenntartotta, hogy amennyiben az Erk. és Kkm. érték nélküliek, akkor nullának tekintendők a képletben, és mivel előttük nincs műveleti jel, az a matematika szabályai szerint szorzásnak felel meg, így a törlesztőrészlet kiszámíthatósága nem biztosított.
- [17] Az ÁSZF vitatott rendelkezésének meghatározása nem felel meg a BDT2016. 3457. számon közzétett eseti döntésben foglaltaknak, és hivatkozott az Európai Unió Bírósága (a továbbiakban: EU Bíróság) C-472/10. és C-421/14. számú döntésére is. Álláspontja szerint nem értelmezhető, az eljáró bíróságok azon álláspontja, hogy a törlesztőrészletek összege a szerződés egyéb rendelkezései szerint egyértelműen meghatározható, és az nem egyeztethető össze az 1/2016. PJE határozat 2. pontjában foglalt rendelkezésekkel sem.
- [18] Fenntartotta, hogy az ÁSZF III.2.1. pontja - az Erk. és Kkm. tényezők miatt - tisztességtelen, ezért semmis szerződési feltétel, figyelemmel az EU Bíróság C-186/16. számú döntésének 54., 56. és 57. pontjában foglaltakra. A perbeli esetben az ÁSZF III.2.1. pontjában rögzített képlet miatt áll fenn az egyensúlytalan helyzet a fogyasztó hátrányára. Akkor lenne a jóhiszeműség tekintetében helytálló az eljáró bíróságok álláspontja, ha a hibás számítási módszert tartalmazó pénzügyi termék nem kerül ki a hitelezési piacra.
- [19] Az sem állítható megalapozottan, miszerint az Erk. és Kkm. tételekhez nem tartozik fogalom meghatározás, így azok nem vehetők figyelembe, de ez a kikötés tisztességtelensége megállapíthatósága szempontjából egyébként is érdektelen. Az rPtk. 209. § (1) bekezdése szerinti tisztességtelenség vizsgálata során az EU Bíróság C-415/11. számú döntésében kifejtettek irányadók. A fogyasztó kárára előidézett jelentős egyenlőtlenség abban az esetben állapítható meg, ha a szerződési feltétel a nemzeti jog diszpozitív szabályához képest kedvezőtlenebb jogi helyzetbe hozza a fogyasztót. A perbeli szerződési feltétel tartalma a diszpozitív szabályokból nem vezethető le, ehhez képest a jóhiszeműség és a tisztesség követelményét is sérti, mert egyedi megtárgyaltság esetén ésszerűen eljáró fogyasztó ilyen szerződési feltételt nyilvánvalóan nem fogadott volna el.

- [20] A felperes felülvizsgálati ellenkérelmében a jogerős ítélet hatályában fenntartását kérte.

A Kúria döntése és jogi indokai

- [21] A Kúria a jogerős ítéletet a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: rPp.) 275. § (2) bekezdése alapján a felülvizsgálati kérelem keretei között vizsgálta és azt az ott felhozott okokból nem találta jogszabálysértőnek.
- [22] A felülvizsgálati kérelemben foglaltakra tekintettel a felülvizsgálati eljárásban a Kúriának egyrészt abban a jogkérdésben kellett állást foglalnia, hogy a perbeli kölcsönszerződés megfelel-e az rHpt. 213. § (1) bekezdés e) pontjában meghatározott tartalmi követelményeknek, másrészt alappal hivatkozott-e az alperes az ÁSZF III.2.1. pontjában szereplő képlet miatt a szerződés tisztességtelenségére.
- [23] A Kúria maradéktalanul egyetértett az eljáró bíróságok azon egyezően kifejtett álláspontjával, miszerint az írásba foglalt szerződés - figyelemmel az ÁSZF releváns rendelkezéseire is - kiszámítható módon tartalmazza a törlesztő részletek összegét. Helytállón mutattak rá az eljáró bíróságok arra, hogy az ügyfélrészlet (törlesztő részlet) az ÁSZF III.2.1. pontjának egyértelmű rendelkezése szerint a tőkerészlet és az ügyleti kamat összege. Az ÁSZF III.1.2. pontja és III.2.1. pontja egyezően rögzíti, hogy az ügyleti kamat az alapkamat és a változó kamat összegeként határozható meg, és mindegyik pont egyezően definiálja a változó kamatrész fogalmát is.
- [24] Az alperes azt az eljárás során, de a felülvizsgálati kérelmében sem állította, hogy az ÁSZF III.1.2. pontja, illetve III.2.1. pontjának szöveges rendelkezése alapján nem számítható ki a törlesztő részletek összege, csupán arra hivatkozott, hogy ezen rendelkezések mellett az ÁSZF III.2.1. pontjának van egy olyan sora is, ami az ügyleti kamat kiszámítására irányadó képletben, fentiekől eltérően olyan tényezőket (Erk., Kkm.) is tartalmaz, amelyeket az ÁSZF nem határoz meg, ami kizárja az egyértelmű és pontos kiszámíthatóságot. Ezért nem lehet olyan megállapításra jutni figyelemmel az 1/216. PJE határozatban írtakra is, hogy a perbeli szerződés az rHpt. 213. § (1) bekezdés e) pontjában foglalt tartalmi elemet nem tartalmazza.
- [25] Ettől eltérő jogkérdés, hogy a törlesztő részletek meghatározására vonatkozó ÁSZF rendelkezések tisztességtelensége megállapítható-e arra tekintettel, hogy a képletben szereplő beazonosíthatatlan tényezők miatt a szerződéses tartalom nem világos, nem érthető.
- [26] Az alperes tisztességtelenségre alapított semmisségi kifogásával kapcsolatban a Kúria osztotta az eljáró bíróságok azon álláspontját, hogy az ÁSZF kifogásolt rendelkezése nem tisztességtelen. A tisztességtelenség megállapításához ugyanis, ahogyan azt az EU Bíróság több határozatában - így többek között legutóbb a Kúria kezdeményezésére született a C-621/17. számú

ügyben is - kifejtette, nem csak az szükséges, hogy a szerződéses rendelkezés nem világos vagy nem érthető, hanem az is, hogy az jelentős egyenlőtlenséget eredményezzen a fogyasztó kárára, és megállapítható legyen, hogy a tisztességtelen feltételről történő tájékoztatás esetén a fogyasztó nem köti meg a szerződést.

- [27] A Kúria a tekintetben egyetért az alperessel, hogy a III.2.1. pont szerinti képlet nem világos, nem egyértelmű a nem ismert tényezők szerepeltetésére tekintettel, ugyanakkor ez a tisztességtelenség megállapításához nem elégséges. Egyrészt az ÁSZF egyéb rendelkezéseiben írtakra tekintettel, másrészt arra figyelemmel, hogy mind a fogyasztói irányelvből, mind az rPtk. 209. § (1) bekezdéséből, de az EU Bíróság következetes joggyakorlatából is az következik, hogy annak további feltétele, miszerint a nem világos, nem egyértelmű rendelkezés jelentős hátrányt (egyenlőtlenséget) okozzon a fogyasztónak. Az alperes a per során, de még felülvizsgálati kérelmében ezt nem állította, ebből következően nem is bizonyította, hogy az ÁSZF-ben szereplő képlet ismeretlen tényezőinek alkalmazásával számították ki a törlesztő részletek nagyságát és erre tekintettel fizetési kötelezettsége megnövekedett.
- [28] A kifejtettek értelmében a Kúria az alkalmazandó jogszabályoknak megfelelő jogerős ítéletet az rPp. 275. § (3) bekezdése alapján hatályában fenntartotta.

Záró rész

- [29] Az alperes az eredménytelen felülvizsgálati kérelem következtében köteles a felperes jogi képviselési díjból álló eljárás költségeinek megfizetésére az rPp. 270. § (1) bekezdése szerint alkalmazandó 78. § (1) bekezdés szerint. Ennek összegét a Kúria a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (2) és (5), valamint (6) bekezdései alapján a kifejtett jogi képviselési tevékenységhez igazodóan mérlegeléssel határozta meg azzal, hogy az a 4/A. § alapján az áfát is tartalmazza.
- [30] Az alperes köteles az illetékfeljegyzési joga folytán le nem rótt felülvizsgálati eljárás illeték megfizetésére az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény (Itv.) 59. § (1) bekezdése, 74. § (3) bekezdése és a 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 13. § (2) bekezdése alapján.
- [31] Az ítélet ellen a felülvizsgálatot az rPp. 271. § (1) bekezdés e) pontja zárja ki.
- [32] A Kúria a döntését tárgyaláson kívül hozta meg.

Budapest, 2020. január 30.

Dr. Vezekényi Ursula sk. a tanács elnöke, Dr. Bajnok István sk. előadó bíró, Dr. Tibold Ágnes sk. bíró

A kiadmány hitelélül:

/Seres Józsefné/
tisztviselő